

Deputatlara öwretmeli / satiriki hekaýa

Category: Hekaýalar, Kitapcy, Satiriki hekaýalar

написано kitapcy | 22 январа, 2025

Deputatlara öwretmeli / satiriki hekaýa DEPUTATLARA ÖWRETMELI

Näme üçin, bütin ýurt bazar ykdysadyýetine geçýärkä, biz öz öýümüzde şeýtmeli dälmişik?! Biziň öýümüzem özbaşyna bir kiçijek döwlet ahyryn. Gök çäýyň başynda keywany bilen urduk maslahaty. Deputatlaryňky ýaly çekeleşip oturman, derrewjek düzdük öz programmamyzy. Dogry, ol akademikleriňki ýaly gaty çylşyrymly däl, gaty ýönekeý. Sebäbi olaryňky ýaly ylmymyz ýok, biz bir daýhan adam. Şonda-da ses berlende çagalaň iki-ýeke hyk-çok edeni boldy. Olara-da ýagdady düşündirdik. Wessalam! Şeýdibem, dek şol günüň ertesi ýaňky gürrüňi köp edilýän bazar ykdysadyýeti başlandy. Biz-ä täze ýyldan zatdan diýip garaşybam durmadyk.

Hawa, her gün irden işe gitmänkäm sakgal syrmak häsiýetim öňdenem bar. Hemişeler gyzgynjyk suw taýýar bolmasa heňkiribermelidi. Indi näme, düzgün başga, öz najatyňy özün garamaly.

– Sakgalymy gury syraýsammykam? – diýip, ýaýdanjyradym.

Aşhanada öz işi bilen gümra bolup ýören keywanym duran ýerinden gygyrdy.

– Ezizim, gaýnan suw gerekmi ýa-da aralyk?!

O-ho! Geň galdym. Aýalymyň hemişeki gyňyrlygy ýok. Şeýle bir mylaýym, eräp-akyp barýar. Wah, beýle ýumşajagyny bilen bolsam, öýlenen günümiň ertesi geçerdim, bazar ykdysadyýetine.

– Aralyk suwdan bolsa bolýa – diýip, men törpi ýaly eňegimi sypaşdyrdym.

Aýalym bijaý çuslanypdyr. Hut şo wagtyň özünde bir käse suwy getirdi-de:

– Me, bahasyny berseň, bolany şo – diýip, öňümde goýdy...

Baý-bo-ow, her käse suw üçin töleg töläp otursaň, juldan çykarsyň. Oýlandym. Has arzanrak tapdyrmazmy?! Meniň

ikirjiñlenmäme gyzym şobada düşündi öýdýän.

– Kaka, arzanrak aljakmy? – diýip, ol içi suwly kürşgesini maňa tarap somaltdy.

Ine, muňa hakyky bäsleşik diýilýär. Haýsysy özüme amatly bolsa men şony hem alýan. Başa-baş söweşde keywanym üstün çykdy. «Başyň ýassyga ýetende, ogul-gyzyň ýatça bolmaz» diýleni çyn eken. Ýassykdaşym bir käse suwy bir köpüge berdi oturyberdi. Eňegimi taýpy ýaly edip içki otaga girsem, uly oglum henizem hor çekip ýatyr.

– Köşek, tur-how, işiňden gijä galarsyň – diýip, men ony yraladym. Gerinjiräp ýerinden galdy.

– Ukudan oýaranym üçin sen maňa tölemeli bolarsyň – diýip, men öz nyrhymy aýtdym.

Çagalary çuslandyrjak bolsaň, jübülerine giribermeli eken. Soňabaka dagy, daň saz berenden galýalar zöwelşip. Hezil bolaýdy. Her kim öz eşigini özi ütükleyär. Men-ä ilik çatmanam öwrendim-how. Öýdäkiler biri-birine hyzmat etjek bolşup, ber-başagaý. Dagy näme, her kim baş şaýy gazanjak.

Biziň programmamyza durmuşyň özi düzediş girizip başlady. Öýüň içinem bölüşdik. Öňler akan-dökänlikdi, indi gül pürkülen ýaly. Goýan zadyňam gözläp ýörmeli däl. Adam ellänok. Hemişeler dagy jorabyňam tapyp bolmazdy, geýer gidibirdiler, jübüňi ýukaltmajak bolsaň, ýorgan-düşegiňem galdyrmaly.

– Kaka, men-ä aýlyklyrak ýere geçmesem boljak däl. Ýogsam, gazananyň bezeneniňe ýetenok – diýip, ortanjy oglum elini owkalaşdyrdy.

Düşnükli. Oňa karz pul gerekdir. Agyryňa çydasaň müň ýaşa. Göterimne berdim. Hemişeler pul alsa yzyna gaýtarmalydyr öýdenokdy. Hany, indem bir bermän görsün.

Bir gün işden gelsem, aýalym öňümde ýüzüni kürşerdip süllerlip otyr.

– Heý, arak düşnügi bamy, sende? – diýip, ol öýe gireninden sorady.

Be, bi nä boluş, hemişe munuň beýle oýny ýokdy-la. Aragy näme näme etjekkä? Öwrülip agzyna almaz ýaly edeýin-le.

– Bar. Ýüz gramy baş manatdan. Gerekmi? Getir stakanyňy.

Aýalymyň ýüzi hasam çytyldy. Onuň sesem sandyrap çykdy.

– Bazar ykdysadyýeti diýleni bilen gözüňi ýumup agzyňy açyp oturmaly däl. Ynsap diýlenem bir zat bardyr. Onsoňam maňa dermanlyk üçin gerek. Ýaramajak bolýan, işdenem irräk geldim. Däri-dermany gymmatlatmak haýasyzlykdyr...

Häliden şýdip düşündirip aýdaýma-la. El-aýagyna özüm çalyň berdim aragy. Özem mugtuna. Hyzmatym üçinem kör-köpük almadym. Arkalaşygam gerek how. Özümüňem häli-şindi ýumşup düşüp dur. Wah, bazar ykdysadyýetine bir wagt geçmeli eken. Hökümetimiz baş ýüz günde ýagdaý kadalaşar diýýär welin, biziň öýmüzde onuň netijesi baş günden soň bildirip başlady.

Özüňki diýlen ýaly zat ýok. Adamyň nebsem otugýan eken. Mellek ýerimizi paýlaşanymyzdaky turan gohy diňläň adam ýaka tutup, toba eden bolsa gerek. Öň mellegiň içine ýalbarybam eltip bolmaýan uly oglumyň gykylygy al-asmana galdy.

– Ýok, bagyşla welin, kakamam bolsaň, men beýle zada ýol berip bilmen. Munuň özi baryp ýatan adalatsyzlyk bolýa. Näme üçin, özüňe baş santy ýeri artyk alýaň? Seň ekýän pomidoryňy meňem ekesim gelýä. Maňa-da pul gerek, gazanç gerek...

Bir santimetr ýer üçin ýaka tutuşyp, ikini iki kesişjekler. Her kime ýetenjesinden deňje bölüşdirip, biye atdyk. Ýer janawar ömründe görmedigini gördi. Çynyňy etseň bir ýylda näçe hasylam alyp boljak eken.

Dogrusyny dogry aýtmaly, az salymyň içinde öýmüziň ezeneginden çekilen ýaly bolaýdy. Agzybirligem bar, bol-telkiligem. Umuman, işleşiňe görä ýaşaýan ekeniň. Her kime geregem şo-da.

– Geliň, indi bir zat edeliň – diýip, çagalaryň enesi bir gün çay başynda maşgala ýygnagynyň gün tertibini yglan etdi. – Garşy bolmasaňyz birleşeliň. Her kim öz pikirini beýan etsin.

– Ejeňiz dogry aýdýa, birleşeliň. Ýöne...

Sag ýüzümde oturan ortanjy oglum aýtjak sözümi agzyndan kakyp aldy.

– Ýöne her kim öňküsi ýaly çynyny edip işlemelidir...

Öz gezeginde uly oglumam teklibino orta atdy. Oňa hemmämiziň pisindimiz oturdy.

– Aýdylan teklipleri oňlaýan. Indem geliň, deputatlara telegramma ibereliň. Bazar ykdysadyýetine çaltrak geçmeli diýip. Onda gorkuly zat ýok eken. Gürrüňi azrak edip, köpräk

işläbermeli. Bolany şo. Nyrhyndan gaçmasalar, iki günüň içinde barybam öwredip biljek...

Dogry-da walla, deputatlar mydama ile öwredip ýörmän, gerek ýerinde ildenem öwrenme-lä olar... Satiriki hekaýalar